

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus Humanis. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Dvb. 3. Vtrum ignorantia consequens affectata minuat voluntarium, aut
faciat ex parte inuoluntarium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

ignorantia sit causa operis, sufficit ut homo ignorantiam suam cognoscat, & ex illa posse in genere aliquid mali, vel omitendo, vel committendo, sequi. Cognoscit autem suam ignorantiam, quando aduertit in particulari vel in genere debere se aliqua discere, quæ nescit.

49

Dico Secundò, Hæc ignorantia consequens, etiamsi crassa sit, minuit tamen rationem voluntarij.

*Ignorantia
crassa mi-
nuat ratio-
nem vol-
untarij.*

Probatur Primò, Quia facit ut opus non sit volitum in seipso, sed solum in causa sua: minus autem est volitum, quod in seipso non est volitum, quam id; quod in seipso est volitum: ergo minuit rationem voluntarij. Secundò, Qui ex ignorantia crassa operatur, facit id quod nollet, si sciret: ergo minus voluntariè operatur, quam si sciens faceret. Hinc Apostolus 1. Corinth. 13. dicit se misericordiam consecutum; quod ignorans persecutus esset Ecclesiam Dei: & tamen ipsius ignorantia crassa erat.

Aduerte, Ignorantiam per se & directè esse causam imminutionis voluntarij: idè enim minus voluntariè censetur facere, quia ignorat conditionem rei. Non ita est causa operis, aut voluntarij in opere, aut inuoluntarij, ut patet ex dictis.

D V B I V M III.

Utrum Ignorantia consequens affectata minuat voluntarium, aut faciat ex parte inuoluntarium?

50
*Bonauent.
Almain.
D. Thom.*

D. Bonauentura in 2. d. 22. a. 2. q. 3. Almainus Tract. 1. Moralium c. 5. docent etiam hanc minuere voluntarium. D. Thomas hoc loco, & q. 76. a. 4. docet hanc ignorantiam potius augere, quam minuere voluntarium.

*Tribus
modis pot-
est quis
directè velle
ignorare.*

Sed notandum est, Tribus modis fieri posse, ut quis directè velit ignorare; Primò, Propter molestiam discendi vel inquirendi. Secundò, Ob cupiditatem aliquid agendi coniunctam cum voluntate non faciendi id, quod constet esse peccatum: ut si dubites de firmitate matrimonij; nolis tamen ulterius inquirere, ne tenearis abstinere: si enim apertè scires esse inualidum, omninò velles abstinere. Tertiò, Ut liberiùs peccet; seu ne per scrupulos, quos scientia ingenerat, vel alia ratione, à peccando auertatur.

His positis, Dico Primò, Ignorantia affectata primo & secundo modo, facit ut opus ex parte sit minus voluntarium, quam esset si cum scientia fieret; & etiam facit aliquo modo inuoluntarium.

*Ignorantia
affectata
quo modo
minuat vo-
luntarij.*

Probatur prior pars, quia efficit hæc ignorantia, ut opus, dum sic fit, non sit directè volitum; nam occultat operis conditionem. Cum enim voluntarium includat cognitionem; id quod priuat cognitione, priuat ratione voluntarij; ut rectè D. Bonauentura loco citato.

Alter a pars etiam patet, Quia ignorantia est causa cur faciat id quod voluntati displicet: ergo facit quodammodo inuoluntarium.

Dices, Ignorantia affectata est omninò voluntaria; nam est directè volita: ergo non potest minuere voluntarium, aut facere aliquo modo inuoluntarium.

Respondeo Negando Consequentiam; Sicut enim mortis metus in tempestate est omninò vo-

luntarius; tamen causat quodammodo inuoluntarium: ita ignorantia affectata, licet ipsa directè sit volita, potest tamen esse causa, cur aliquid minus voluntariè, & etiam ex parte inuoluntariè faciamus: facit enim, ut nò videamus illud, quod, si videremus; nollemus facere. Hinc sequitur, Hanc ignorantiam multum minuere de culpa, quia minuit de ratione voluntarij, & de ratione contemptus: minus enim censetur contemnere diuinam legem; qui ex huiusmodi ignorantia peccat, quam qui ex industria.

Dico Secundò, Ignorantia affectata tertio modo, etsi physicè minuat voluntarium, tamè moraliter non censetur minuere. De hac ignorantia loquitur D. Thom. & hoc modo exponendus est.

Probatur, Quia etsi illud opus, quod fit ex hac ignorantia, non sit ita expresse volitum, ac si esset in seipso volitum; eò quod ignorantia occultet operis conditionem dum fit: tamen coram Deo censetur æquè volitum. Ratio est; quia illud opus antea fuit directè volitum in genere, quando, ut liberiùs peccaret, voluit ignorare; & ita ardentè volitum, ut propter illud, ne impediretur, voluerit habere dispendium scientiæ: ergo non minus, sed magis censetur voluntarium, quam si simplici modo cum scientia fecisset. Multi enim peccant cum scientia, qui tamen non ita afficiuntur operi, ut velint propter illud ignorare; & à se amouere omnia impedimenta peccati in posterum. Confirmatur, Quia id quod sequitur ex vi maioris voluntatis, censetur magis voluntarium: atqui id quod fit cum tali ignorantia, sequitur ex vi maioris voluntatis: ergo &c. Secus accidit in primo & secundo modo ignorantie affectatæ. Nò enim illi volebant ignorare, ut liberiùs peccarent; sed alter ob laborem, alter ne grauius peccaret.

Dices, D. Bonauentura dicit generaliter verum esse, omnem ignorantiam, in quantum huiusmodi; excusare peccare: ergo etiam hæc excusabit, ac proinde miuet voluntarium.

Respondeo; Excusat qua parte est ignorantia, quia occultat conditionem operis: sed accusat & auget ratione causæ suæ; nempe ratione voluntatis liberiùs peccandi; quæ est causa ignorantie, & operis secuti.

D V B I V M I V.

Utrum Ignorantia, qua non est causa actus, sed duntaxat comitatur actum, faciat actum inuoluntarium?

Respondeo & Dico Primò, Ignorantia comitans numquam facit actum inuoluntarij, siue ipsa sit voluntaria, siue inuoluntaria.

Probatur; Quia tunc dicitur quis operari cum ignorantia Comitante, quando nescit quid faciat; si tamen sciret, nihilominus vellet facere. Hinc fit, ut cum sciuerit quid fecerit, non displiceat, neque tristetur. Quod signum est nullo modo fuisse inuoluntarium. Vnde cum quis putans esse feram, interficit inimicū sagittā emissā, quem alioqui voluisset interficere, si sciisset esse inimicum, non inuoluntariè illum interficit, quia non displicet voluntati. Itaque aliud est facere aliquid ex ignorantia, seu per ignorantiam; aliud cum ignorantia; ut Aristoteles 3. Ethic. cap. 1. docet. Quod enim ex ignorantia fit, displicet voluntati,

*Quando
nò minuat,
sed auget
potius.*

51

*Ignorantia
comitans
non facit
vnam
inuoluntarij.*